

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vprašanja naše kmetije!

VIII.

Slovenci imamo preveč veleposestva. To veleposestvo ne more po večjem z mašinami dosti delati. Na vsake dve uri je jedno. Merijo najmanj 200 oralov in največja 40 tisoč oralov. (Knez Auersperg ima na Dolenjskem toliko.) Ali navadno merijo 500 do tisoč oralov. Kako se gospodarji v naših časih na teh veleposestvih, vemo. Naša veleposestva hodijo na kant. Ali hodijo iz roke v roke po kratkih presledkih in vsak kolikor more smetano z njih vzame, les iz host proda, ali pa se prodajo trgovcem z zemljišči, katerih je nekaj na Slovenskem, ki jih parcelirajo, ko so prej boljši les in živino prodali. To je škodljivo glede prodajanja lesa, v drugem pa ni škodljivo. Naš kmet dobi, dasi drago, nekaj več zemlje. Je nima dosti. Seveda bi imela, kakor na Nemškem, država to delo v roke vzeti in tako cenó kmetom ta svet v roke spraviti, večje kmetije iz njih napraviti. To se pravi na Nemškem »notranja kolonizacija«, tvorenje »rentnih lastnin«. Država kupi veleposestva, ki se ne morejo držati, ali večje dele tistih. Včasih se goljufa, ker nekateri veleposestniki se nalašč napravijo falitne, da dobijo dober denar od države v svoje roke in si tako drugod, n. pr. v slovenskih krajih drugo ceno kupijo. Ali naj si bo drago ali ne, za države, ki toliko milijonov na leto za vojaštvo potrosijo, nič ni predrago. Koristi so pa te: Večje kmetije se iz veleposestev napravijo. Kupcu se vlašja plačilo, da, ko je že nekaj plačal, dobi od države, od takozvanih rentnih bank za izboljšanje kmetije denar na posodo, ki je dan na njegov osebni kredit. Kupec takih zemljišč jih ne sme parcelirati, jih ne more prodati. Tudi na to se gleda, da ne sme preveč dolgov delati. Pa kupovine se amortizirajo dolgo časa, to samo za preči drugo zadolženje.

To naseljevanje novih kmetov v izhodnih nemških krajih ima dosti težkoč. Kmetov pride dosti iz drugih krajev Nemčije. (V izhodni Nemčiji je namreč vse polno veleposestev. Tam so ga nemški viteški red in drugi vitezi Slovanom vzeli. Kmeta ni dosti vmes mej temi veleposestniki.)

Kupljeni svet se mora razmeriti, napraviti se morajo pota, sezidati nova poslopja, zidati šole, cerkve, naseljenci morajo vsaj za jedno leto živež za-se in živino imeti, urediti se mora občince, napraviti večje in manjše kmetije. Za uredbo teh del so na Pruskem državne rentne banke in generalne komisije. Prve imajo denarno stran tega dela oskrbovati, druge tehnično.

Ta postava se je že leta 1890 za vso nemško državo razširila. Ta postava hoče le kmetije ukrepiti, ne pa delavske kolonije uesti. Dalje se tudi zahteva, da sme kako na prodaj postavljeno kmetijo le kmet kupiti, ki bo na njej delal in če ta ne, občina.

Večina agrarnih pisateljev je s temi rentnimi lastninami zadovoljna. Jeden važnejših teh piše, da se je razmerje obljudenja ter premoženja teh kmetov v dobro spreobrnilo. Ljudstvo se je pomnožilo in ljudje dobro izhajajo. Druga še ostala veleposestva so se poleg teh kmetij vkoristila. Oddale so prevečno zemljo državi in na manjših ostalih posestvih lože in boljše živijo. Bati se je le, da bi se sčasom, ko so ti kmeti že kupovine doplačali, zopet kmetije vsled novih dolgov razbile. Nasprotniki teh rentnih lastnin pravijo tudi, da se s tem vezanjem kmetov predaleč v pravno prepričanje ljudi sega, ki se neče več v srednjeveško tlako zapreči dati.

Leta 1893 so tudi v naši Austriji na tako postavo mislili. Ali je niso dali. Bi že, pa denarja ni bilo in kar truda, dela da, pač za nas farovške Avstrijce ni. Bodi, da bi se pri nas s takim nakupovanjem odvisnost kmetov od države preveč pomnožila, in da bi fevdalni elementi v državnih vladah to lahko v škodo ljudstvu obrnili, za Slovence bi bila taka postava in državna pomoč velikega pomena, velike koristi. Naše kmetije niso velike, host nimajo dosti in premalo jih imamo. 60% prebivalstva je kmetijskega pri nas. Teh 60% ima malo slov. sveta v svojih rokah, kmetov ni veliko, pač pa veliko kmetskih delavcev, ki v slednjem desetletju kar le trumoma iz dežel odhajajo na tuje. Kaj to pomeni, je »Rodoljub« že povedal. Naš kmet bi dobil tako več zemlje v svoje roke in to bi zdatno njega in meščana gospodarsko ojačilo. Če bo dosti zemlje doma, ne bode toliko naših ljudi na tuje sililo.

Naša veleposestva ne bodo nikdar z mašinami delati mogla, ker je naš svet prehribovit, delavcev pa ne bodo hitro tako plačevati mogla, da bi doma ostajali ter večjemu kmetu in veleposestniku pomagali s pridom gospodariti. Toliko sveta naših veleposestev je slabo obdelanega, toliko desetisoč kmetov bi lahko na tem svetu veleposestev živelo! Je že res, da dobro urejeno veleposestvo lože lepšo rejno živino drži, lože boljša semena kupuje, lože nove kulture upepljava; ali intenzivno pri nas nikdar tako ne bi mogel delati, kakor kmet sam, ki vsako dolinico, vsak kraj svojega posestva pozna in je povsod sam zraven. Je malo izglednih posestev na ubogem

Slovenskem, in kar se je v zadnjih 40 let dobrega storilo v oziru izboljšanja kmetije, storile so kmetijske družbe, kmetijske šole, ki za to skrbeti imajo in kakor pri nas, ko tudi za to skrbijo, da kmetija ne zaostaja. Od dosedanjih veleposestnikov se je slov. kmet proketo malo dobrega naučil. To malo lesa, drv, listja, kar ga zdaj kmet za danes drago njegovo delavsko pomoč od veleposestnikov dobivlja, ta dobrot se da tudi drugače urediti; občine naj dobijo največje hoste v svojo last in oskrbovanje. Ali so te občine le zato na svetu, da uboge berače in popotne reveže odganjajo! — Koliko veleposestev se je tekom slednjih 10 let na drobno razprodalo. Nobena slov. občina se ni brigala, da bi dobila kako grajščino s hostami v svojo last.

Politični pregled.

Notranji položaj. Zadnje dni je bil ministerski predsednik Körber pri cesarju v Išču in je predložil cesarju svoje načrte glede uredbe notranjih političnih razmer. Za sedaj se ve samo to, da hoče vlada sredi meseca septembra zopet sklicati državni zbor, toda samo s pogojem, če se prej dobi gotovost, da poneha obstrukcija. V to svrhu bo vlada stopila v dogovor z voditelji raznih strank. Če bodo ti z vladnimi ponudbami zadovoljni, se skliče drž. zbor, če ne pa ne. Govori se tudi, da vstopijo nekateri voditelji raznih strank v ministerstvo.

Italija. Novi kralj je prevzel vlado. Prisegel je na ustavo in v svojem prestolnem ogovoru obljubil, da bo varoval liberalna načela in ostal zvest ljudskim pravicam.

Vojna na Kitajskem. Združena armada, ki ima namen, osvoboditi evropske poslanike, katerim strežejo Kitajci po življenju, je došla do Pekina. Poroča se, da je že zavzela to mesto in poslanike rešila, toda potrjeno to še ni. Zdaj se začne drugi del naloge, ki so jo prevzele velesile: zadušiti po vsi Kitajski razširjajoči se punt, zagotoviti red in vstvariti pogoje za ohranitev miru. Ta naloga je jako težka. Združene armade so sicer že dobile vrhovnega poveljnika v osebi nemškega generala grofa Walderseeja, ali predno bodo zbrane, potekli bodo še meseci.

Dopisi.

Iz Mokronoga, 15. avgusta. Vem, da se bode te čudili, dragi bralci »Rodoljuba«, ko bode te čuli, da imamo pri nas šest cerkvenih zapovedi. V dosedanjih navadnih katekizmih jih je le pet, toraj vem, da ste radovedni, kdaj je stopila ta nova za-

poved v veljavo in kako se glasi. Izdana je bila le ta zapoved precej v začetku tekočega leta, v veljavo pa je stopila dne 5. avgusta ravno tega leta ob polenajsti uri dopoldne in se tako glasi: »Ne beri Ljubljanskega Zvona, Rudečega prapora, Slovenskega Naroda in Rodoljuba, če hočeš, da ne boš vekomaj pogubljen«. In to se je zgodilo tako-le. Ko je omenjenega dne stopil naš gosp. kaplan, čigar ime iz prijaznosti zamolčimo, na leco, si je po navadnem pozdravu izvolil za predmet svojega govora sledeče besede: »Kakor je oče mene poslal, tudi jaz vas pošljam«. Tako beremo v sv. evangeliju. Kdo je isti evangelij spisal, tega gosp. kaplan ni povedal, kakor sicer sploh vsaki duhovnik stori bodisi da ni vedel, kar je prav lahko mogoče, ali se mu je nepotrebno zdelo, ker svetega Janeza tako iz med nas nobeden ni poznal. Čemu toraj to? Takoj po prvih besedah smo sumili vsaj nekateri poslušalci, da bo nekaj posebnega, ker rečene besede niso izvirale niti iz berila niti iz evangelija iste nedelje in res nismo se motili. Ko je začel gosp. kaplan nadaljevati svoj govor, govoril je nekako takole. Kristus je postavil svetega Petra vidnega poglavarja sv. katoliške cerkve kot papeža in druge apostelne kot škofe, ter jim je dal oblast narejati in dajati cerkvene postave, katere so morali verniki v časti imeti in pod kaznijo smrtnega greha spolnovati. Tako oblast tedaj, kakor jo je imel sv. Peter, imajo tudi sedanjí sveti oče, in kakor so jo imeli drugi apostolni, jo imajo tudi sedanjí škofje. Če so kdaj videli in spoznali kako reč za potrebno, so sklicali posebni zbor ter so sklenili kako cerkveno postavo, katero so potem proglasili z temi besedami. »Svetemu duhu in nam se je to dopadlo in tako mora biti.« Take postave so cerkvene zapovedi, da boste ložje razumeli ker te je tudi cerkev postavila, kakor še mnogo družih, katere morajo verniki spolnovati, če se hočejo zveličati. Ravno tako se je našemu knezoškofu potrebno zdelo prepovedati nekatere brezbožne časopise in ti so Ljubljanski Zvon, Rudeči prapor, Slovenski Narod in Rodoljub. Ali kako malo se ljudje za to brigajo! Še ne zmenijo se ne za to, če ravno je tudi to cerkvena postava, katero bi morali spolnovati. Nečem psovati one, ki berejo take časopise, le toliko rečem, naj pazijo kaj bo enkrat, kako se bodo zagovarjali pred vsegavednemu Bogu. Vesel sem, da sem storil svojo dolžnost, da mi ne bo treba pri sodbi slišati očitanj. Molčal si in zakaj si molčal. Amen. — Res pretresljiv govor, bo rekel ta ali oni. Toda temu ni tako, kajti ostali so poslušalci popolnoma mirni, niti toliko truščka niso delali, kot pred enim tednom, ko je gospod ob največji vročini oznanil procesijo za lepo vreme mesto za dež. Gotovo si je pametno ljudstvo mislilo, da to še ni uboj, če eden ali drugi od navedenih časopisov katerega bere. Ko bi kaplanček le nekoliko premislil razmere in dogodbe, ki se godijo prav v bližini župnišča in necega župana, da namreč otroke na umetni način na svet spravljajo in jih potem kot živali v gozdu zakopujejo, bi si bil gotovo izvolil predmet svojega govora iz tistega nedeljskega berila, v katerem sv. Pavel naravnost žuga in svari pred takim početjem. To bi bilo umestno in času primerno, ono

pa ni bilo. To povemo brez ovinkov in se ne bojimo niti tistega vruga, ki »ima čez« časopise in njih bralce. Vam gospod kaplan pa svetujemo, ravnajte v prihodnje bolj previdno in mesto takih praznih rečij učite raje ljudstvo, posebno mladino, spodobno in krepostno živeti, kar bode imelo gotovo več koristi. Le potem bo pričakovati dobrih kristjanov in poštenih državljanov, drugače pa ne. Toliko za sedaj, ako ne opustite vaše hudomušnosti, se vidimo drugi pot zopet.

Domače in razne novice.

Cesarjeva 70letnica se je danes obhajala po celi državi prav slovesno, ponekod je bila v predvečer tudi splošna razsvetljava.

Občinske volitve v Vipavi. Te dni so v Vipavi četrtič imeli volitev v občinski odbor. Trikrat je vlada na pritožbo klerikalcev ovrгла volitev, a vse ni pomagalo nič. Napredna narodna stranka se ni vdala. In ker se ona ni vdala, so se vdali klerikalci. Četrtič jih sploh ni bilo na volišče. Slava zavednim, narodnim in naprednim Vipavcem.

Slomšekova slavnost na Ponikvi se je vršila dne 5. t. m. Slomšek je bil škof, a častit so ga prišli največ liberalci. Častili so ga ne kot klerikalca, ampak kot narodnjaka.

Klerikalni shodi. Zadnji čas prirejajo klerikalci v raznih krajih shode, na katerih ščujejo na nezaslišan način proti narodni napredni stranki. Posebno se odlikujejo prijatelj kmetskih kožuhov dr. Šusteršič, prismojeni filozof dr. Krek, pa znani Vencajz, katerega so poslali v penzijo, ker je zanemarjal svojo službo in je zapleten v tisto preiskavo, ki teče proti njegovemu vinogradniškemu društvu zaradi tihotapstva. Klerikalci mislijo, da bodo po teh shodih s svojimi lažmi in obrekovanji naše pošteno ljudstvo zopet prikovali na farovško verigo. Pa ne pojde. Kmetje! Zapomnite si: Tisti Vencajz, ki Vam zdaj ponuja svojo ljubezen, se je nekdanj rotill, da ne bo prej miroval, da bo pet kmetov z enim klobukom k maši podil.

Lep kaplan deluje v Bohinju. Pravijo mu gospod Anton. Enkrat smo že o njem pisali. Povedali smo, kako je bilo z neko hranilnično knjižico. Tista stvar mu pri škofu ni nič škodovala. Pač pa pri ljudeh, ki imajo, na srečo, še nekoliko drugačne nazore kakor škof. Zdaj se zbirajo nad glavo tega poštenjaka novi črni oblaki. Kaplan-konsumnik se bo imel pred ljudmi zagovarjati radi izgube pri siru, pred sodnijo pa radi obrekovanja orožnikov.

Kaplan Rudolf v Trnovem, jeden prvih klerikalnih kričačev v deželi, je premeščen iz Trnovega v Begunje nad Cerknico. Pri njegovi posojilnici in pri konsumnem društvu je zapravil kacijh 40.000 gld.!!

Uboga Belokrajina. Odkar so farovski začeli ljudstvo »organizirati«, propada kmetijstvo strašno hitro. Organizirani kmetje se že ne menijo za družega nič, kakor za konsume, misleč, da bo tam sčasoma toliko dobička, da bo vsem pomagano. Celó proti toči nečejo streljati. Dež. odbor je dovolil za streljanje proti toči v Belikrajini 250 K. Ko se je to po-

sestnikom naznanilo, je rekel neki odbor-nik, da nikar streljati, češ, zamerili se bomo duhovniku in ta nam pošlje točo. Res niso streljali, ko je prišla huda ura, in toča jim je vse zabila v črno zemljo! Uboga Belokrajina! Kdaj se bo že zdanilo v glavah tvojih prebivalcev?

Tudi v Stari Loki se že dani. Kdo bi bil to kdaj mislil? Pri zadnjih občinskih volitvah je brez agitacije v I. razredu zmagala narodna napredna stranka. Ko bi se bila količkaj resno potrudila, zmagala bi bila tudi v II. razredu, dasiravno so klerikalci skoro 14 dni delali za svoje može.

Gluhonemnica v Ljubljani bo do jeseni zgrajena in se s 1. oktobrom izroči svojemu namenu. Zdaj bo vsaj poskrbljeno za tiste nesrečne ljudi, ki so gluhi in nemi.

God sv. Cirila in Metoda. Svoj čas je papež odločil, da mora ves katoliški svet praznovati god sv. Cirila in Metoda dne 5. julija. Nekaj let je ostalo pri tem, potem pa so Lahí, ki vladajo katoliško cerkev, degradirali slovanska blagovestnika in ju potisnili mej najnižje svetnike. »Slovenec« poroča zdaj, da je »apostolski sedež« god sv. Cirila in Metoda zopet povišal do praznika višje vrste (dupl. maj.), tako, da se bo v prihodnje obhajal cerkveno in za ljudstvo dne 5. julija. Pripominjamo, da velja to samo za ljubljansko škofijo, da se je to dovolilo samo kot izjema, za ostali katoliški svet ostaneta slovanska blagovestnika degradirana.

Včasih in zdaj! Pišejo nam: Naš knez in škof Anton Bonaventura hoče, kakor ste objavili, razveseljevanje mej kmetsko mladežjo popolnoma zatreti. Ne privošči se tem mladičem ne harmonika, ne ples; roženkranc bi naj nadomestil vse. Seveda je taka prepoved bob ob steno. Mladež se malo briga za njo. Življenje zahteva razveseljevanja. Če naša mladež ne bo več vesela in ne bo dajala veselju duška, potem se dajmo pokopati. Še ni naš narod najubožnejši v Evropi. Naša kmetija daje še toliko, da se naši kmeti nasitijo, in da se letnim časom primerno oblačijo. Dokler bo še to, je potreba, da se mladež ob nedeljah zasuče. Zdrav človek je in to bo storil vedno. Le žal, da se ta naš človek premalo razveseljuje. Ljudstvo je pridno in trpi med tednom mnogo. Zakaj ne bi imelo vsaj par veselih uric? Mladina bi rajši doma ostajala na kmetiji, in ne bi silila v tolikem številu v mesto, ko bi doma imela več veselih ur. Zato se mi zdi, da ni prav, da se g. učitelji in drugi na deželi nič ne brigajo za veselice naše kmetske mladeži. Včasih je celo katoliška cerkev prirejela in kar v cerkvah gledališke predstave in vesele igre. Vsako nedeljo so imeli pri kaki cerkvi žegnanje s hrupnimi veselicami. Pilo, jelo se je, plesalo do ranega ponedeljka. Koline so trajale v teh časih po cele tedne, ob krstih se je veselo živelo, in ko so koga nesli v grob, so tudi praznovali sedmine. V prirejanju veselice so se grajski, samostanski in župnijski ljudje kosali med sabo. Prvo ulogo pa je na takih veselicah imel katoliški duhovnik, ki je vodil fanté in dekleta na veselem plesišču. Prelati in grofje pa so prisostvovali s svojimi damami. »Panem et circenses«, so si mislili ti jako pametni režiserji srednjeveški. In ljubezen mej moškimi in dekleti se je

smela očitno kazati. Več ljudi, več delavcev, so si mislili ti ljudje, in tudi sami se niso kar nič ženirali. Jaques de Croy, ki je bil okolo leta 1500. škof v Cambraji, je bil znan kot dober oče svojih nezakonjskih otrok. Ko je jedenkrat zbolel, je napravil oporoko, v kateri je svoje otroke bogato obdaril in v mislih, da mu Bog zopet zdravje dá, skrbel tudi za bodoče svoje otroke. Kar tedaj ukazuje naš Bonaventura glede tega razveseljevanja, je proti vsej pameti. Nenaravno življenje bi se izcimilo, če bi se ubogalo njegov ukaz. Zabave, ki se vrše skrivaj, niso bile nikdar nič prida. Tercijalistvo še nikdar ni rodilo dobrega sadu v življenju kakega naroda. Tercijalistvo je združeno s potuho in neodkritosrčnostjo. Zdrav kmet in zdravo njegovo življenje pa je sovražnik skritemu tercijalskemu življenju.

Vzgleden „božji namestnik“. V »Soči« čitamo: Pretekli ponedeljek šel je neki konjski mešetar s svojim hlapcem popravku na Ajševico. Vstopila sta v krčmo. Hlapec je dobil tam nekaj znancev; mejtem je bil tudi kapelan iz Šempasa. Kapelan je bil videti grozno natrkan. Ko je hlapec stisnil svojim prijateljem roko, je podal tudi njemu roko, ali ta mu je odgovoril, da ne daje roke »svinjam«. Hlapec ni dosti premišljal in zasolil kaplanu tako zaušnico, da se je zvalil za mizo. To je kaplana seveda jako razkačilo; vstal je izpod mize in se začel kregati z mešetarjem, a tudi ta se ni zbal »namestnika božjega«, nego ga brenil, da se je še enkrat zvrnil pod mizo. Tudi neki trgovec ga je oklofotal. Ker mešetar in hlapec nista hotela več gledati teh škandalov, sta odšla v drugo krčmo. Čez nekaj časa pa sta čula iz one krčme grozen vik in krik: ovčice so se vzdignile nad pastirja in ga izbrcale in izsuvala iz krčme.

Nekje na Vipavskem imajo v farovžu neko Pepico, ki se je za časa zadnje velike vročine hodila na farovško dvorišče hladit in to oblečena samo v — predpasnik. To seve samo za dober izgled!

Dobro jo je skupil. Iz Dola nam poročajo: Zasloveli naš župnik, gosp. Karol Ceme, odgovoril je te dni deputaciji obrtnikov, ki je prišla k njemu prosit, da bi navzlic plesu, ki se bo vršil »na žegnaniu« v Beričevem — božjo službo opravil: »Opustite ples in nesite rajši isti denar, katerega ste namenili za pijačo, jed in godce — k ofru, da bo ofer bolj imenitno (!) izpadel.« Obrtniki niso mu ostali pa tudi nič dolžni, rekoč: »Dobro gospod župnik, mi bomo ples opustili, se postili in šli k imenitnemu ofru, ako nam Vi obljubite, da boste za nas davke plačali.« Tableau! Naknadno pišejo nam, da se je vršilo minolo nedeljo žegnanje pri podružnici v Beričevem s streljanjem topičev godbo, plesom in brez posta, pa tudi — brez božje službe. Radovedni smo, če bodo vrli Beričevčani, ki so pa ob enem tudi prav dobri kristjani, radi svoje trme zares celih pet let brez maše.

Iz katoliške organizacije. Ni ga dneva, da bi se v kakem katoliškem društvu ne zasledila kaka sleparija. Pred kratkim je bilo konsumno društvo v Železnikih zasačeno. Imelo je 120 litrov žganja skritega. Slepariji je sledila seveda kazen. Društvo je moralo plačati 22 gld. S tem se je društvo izkazalo, da je vreden člen »Gospodarske zveze«, kateri se je

bila očitala sleparija in goljufija, ki pa je vzlic temu dobila podpore 5000 gld. iz krvavih žuljev davkoplačevalcev. Pričakujemo, da bo poljedelsko ministrstvo zdaj tudi železniškemu konsumu dalo primerno subvencijo.

Muha ga je usmrtila. V Podkloštru na Koroškem je te dni umrl ondotni notar Kranjcev. Pičila ga je muha in mu zastrupila kri.

Orožje tatinskih lovcev. Te dni se je pri ljubljanski sodnji vršila dražbena prodaja vsakovrstnih pušk, samokresov in revolverjev, ki so bili odvzeti raznim obsojencem. Skoro vse to orožje se je dobilo pri tatinskih lovcih. Da bi to orožje ne prišlo zopet v roke take vrste ljudem, je Kranjsko društvo za varstvo lova kupilo vse to orožje. Dobilo je nad 100 pušk in kacic 40 samokresov in revolverjev. Nekatero teh pušk so take, da je tatinski lovec bil vselej v smrtni nevarnosti, kadar je streljal.

Nevaren tat srečno ujet. Dne 5. t. m. bilo je Marjeti Dimnikovi iz Duplic pri Šmarji ukradenih 351 K in hranilnična knjižica za 4600 K, Mariji Pengov pa hranilnična knjižica 1080 K. Žandarmerija je konstatovala, da je sumljiv neki Fran Zupanc, ravno od tam doma, katerega je začela takoj zasledovati. Ta pa je zavohal, da so mu orožniki za petami in jo je potegnil proti Ljubljani, kjer ima svojo ljubico. Tu pa je bilo županstvo obveščeno, da ga prime. Res so hlapci tatu prijeli, ker pa jim je grozil s samokresom, so ga izpustili, da je šel zopet nazaj v Ljubljano. Nato je bila obveščena mestna policija ljubljanska. Takoj je bila vsa na nogah. Policisti-kolesarji so urno frčali proti Karlovski cesti, drugi pa so stražili pota, ki peljejo v Ljubljano od Dolenjske strani. Ker je tat šel takoj, ko je prišel v mesto, na Grad, oblegli so stražniki Grad. Stražniku, ki je tekel za tatom, je ta nastavljal samokres, češ, ako hoče biti ustreljen, naj ga prime. Stražnik se je umaknil, tat pa je tekel naprej. V tem je drugi stražnik skočil za tatom, mu prestrigel pot in ga pozval, da naj se ustavi. Tat se ni hotel udati, na kar je stražnik zamahnil s sabljo, da naredi tatu nezmožnega rabiti orožje. Zadel je tatu po ušesu, in ga težko telesno poškodoval. Hudodelnik je bil potem pripeljan v deželno bolnico, kjer pod varstvom premišljuje, da ni dobro hoditi v Ljubljano, kajti tamkaj je bil zaradi hudodelstva tatvine že sedaj drugič prijet. Zupanc je izučen mesar, in je bil radi tatvine že večkrat kaznovan.

Vodovod v Ravnem pri Krškem. 26. julija se je vršila komisijonalna obravnava radi naprave vodovoda v Ravnem, kjer doslej niso imeli dobre vode niti za žival.

Ljudska knjižica na Ponikvi. V proslavo Slomškove stoletnice je ljubljanski pol. svetnik g. Fran Podgoršek v svojem rojstnem kraju na Ponikvah na svoje stroške ustanovil javno ljudsko knjižico. Kolikor nam je znano, je ta prva knjižica te vrste na Slovenskem. V naprednejših državah imajo že davno malone v vsakem kraju take knjižice, in se je povsod izkazalo, da so jako koristne in da mogočno vplivajo na povzdigo ljudske omike. S to knjižnico si je gosp. svetnik Pogoršek v svojem rojstnem kraju postavil sam najlepši spomenik!

Stekla mačka je dne 7. t. m. napadla 65letnega Petra Starašince iz Krasinca v črnomaljskem okraju in ga ogrizla. Starašince so pripeljali v Ljubljano od tod pa je šel danes popoldne v spremstvu dveh stražnikov v Pasteurjev zavod na Dunaj.

Anarhisti na Reki? Dne 9. t. m. je pod nekim vagonom električne železnice eksplodirala dinamična patrona. Na relse je bil položen kar cel sveženj dinamita, a na srečo ga je bil dež premočil in je vsled tega eksplodirala samo patrona. Dežju se je torej zahvaliti, da se ni zgodila strašna nesreča.

Avstrijski vojaki na Kitajskem. V luki Taku so se avstrijski vojaki bojevali skupno z ruskimi proti Kitajcem. Dve trdnjavi so vzeli skupno, tretjo pa je vzel en sam — avstrijski vojak. Ta vojak ni bil izvežban topničar, toda v svojem vojnem navdušenju se je spravil na top, katerega so vzeli prej Kitajcem, pomeril ž njim na trdnjavo in ga sprožil. V istem trenutku švigne iz trdnjave ogenj in ob enem se razprši vsa trdnjava. Kamenje, prst, Kitajci, vse to je frčalo na dvesto metrov visoko v zrak. Avstrijski vojak je usrelil v zalogo smodnika v trdnjavi in to je povzročilo katastrofo.

Polkovnik — novomašnik. Iz Madrida poročajo, da se je vršila v ondotni cerkvi srca Jezusovega nova maša, katero je bral bivši polkovnik generalnega štaba Rafael Lacaze, ki je bil še pred leti med najznanejšimi častniki španske armade, a je tikoma pred svojim imenovanjem generalom vstopil v semenišče. Storil je to iz obupa, ker mu je umrla žena. Pri novi maši je bilo več generalov in drugih višjih častnikov.

Bela lastovka. V Fasani je ustrelil dr. Henrik pl. Manerini v nedeljo docela belo lastovko ter jo poslal v Trst, da jo napažijo.

Vsi kadilci prokleti. Kakor poroča »Čas«, glasilo čeških realistov, so prinesli »Katolicke Listy«, največji češki klerikalni list, vest, da se praški nadškof Skrbensky odlikuje po dveh lastnostih: da služi sv. mašo jako pobožno, in da puši smodčice. Prvo je jako zaslužno in lepo, drugo pa tako težek greh, da Skrbensky ne more biti rimski duhoven. Kajti papež Urban VIII. je proklet vse kadilce, in ker je papež ex cathedra še nezmotljiv, njegova bula ne more motiti, a ker se Rim ne menjuje, velja kletev še sedaj. Torej Skrbensky in toliko drugih škofov prokletih! Toliko rimsko katoliških duhovnikov prokletih. Slednjič tudi toliko ovčic — prokletih! Tako daleč sega hudomušnost naše hierarhije.

Smodnik raznesel žensko. Iz Gradca poročajo, da je šla žena posestnika Polza v Spielfeldu v klet. Tam je bil sodček smodnika. Ker je bila žena z lučjo neprevidna, se je smodnik vžgal in ženo v pravem pomenu besede raznesel. Tudi zidovje se je porušilo nanjo.

Kakšna bo kazen morilca Brescija? Ker v Italiji nimajo smrtne kazni, bode Bresci obsojen v dosmrtno ječo. Najprej bo deset let v samotni celici, ki bo 2 m dolga in 1 m široka. Hranil se bo ob samem kruhu in vodi. Delal ne bo ničesar, niti bral niti pisal. Tudi govoriti ne sme ž njim nihče. Ako bo nemiren, ga zvežejo v silovni jopič ter bo moral spati z zvezanimi rokami in nogami v rakvi podobni postelji. Na sprehod pojde malokrat med dve goli visoki steni. Če prebije vse to, pride v drugo ječo, kjer bo moral delati. Navadno pa vsak tak obsojenec prej umre ali pa zblazni!

Ženska osveta. Sušaški »Novi List« poroča: Minolo nedeljo se je dogodil v Trpnju strašen zločin. Dekle Zimić, stara 20 let, je ob 7. uri zvečer z revolverjem pred cerkvijo usmrtila Luja Jerića, moža 40 let, ker se je oženil z drugo, dasi je

njej obljubil zakon. Jerić je umrl na mestu, morilko pa so zaprli.

Zopet dva čudna „svetnika“. V Waidhofenu ob Ybbsi so zaprli molilca-voditelja ondotne fare, nekega I. V. in se je začela preiskava proti ondotnem kooperatorju F. S. Prvi se je pečal z dečki, drugi pa je vabil k sebi svoje šolarice ter se z njimi — igral. Neka 14letna deklica je povedala, da je bila petkrat v farovžu, in dasi se je branila z vso silo, se je kooperator vendar-le igral. Tudi iz spovednic je vabil dekleta k sebi. Nedavno je dal neki deklici za kazen pismeno nalogo. Naročil ji je, naj pride po papir k njemu na stanovanje. Dekle je prišlo, a kaplan ji je dal lepo jabolko ter se začel z dekličem ruvati. Ker je bil močnejši, je zmagal. Doma pa je dekle povedalo vse materi, ki je nesramnika naznanila sodišču. Vrši se sedaj preiskava. Prič, deklet, je več.

Justifikacija v Dol. Tuzli. Ahmed Begović je živel v bosenskem mestu Olovo v koči brata Redže. Plačeval ni ničesar. Nakrat se je Redže izmislil, da bo dal kočjo v najem ter je zato prišel iz Sarajeva v Olovo in to sporočil bratu Ahmedu. Ahmed pa je ponoči Redžo ubil ter ga s pomočjo nekega človeka nesel v neko jamo. Pes neke družbe, ki je napravila izlet v okolico Olova, pa je truplo zasledil. Sodišče je kmalu našlo morilca ter ga obsodilo na vislice. 28. julija je bil Ahmed Begović obešen v Dol. Tuzli.

Usmrtila se skupno s psom. 55letna gospodična C. v Berlinu je bila strastna prijateljica živalij. V trenutku melanholije se je odločila umreti. Odpeljala se je s svojim psom v Nieder-Schöneweide, privezala psa nase ter skočila v vodo. Ker ni imela pri sebi nobenega znaka, so dognali njeno ime po pasji marki, ki je bila pod vratom psa, privezanega na njeno truplo.

Zastrupljeno mleko. V Nov. Sandecu je kupila trgovka Ivana Mandelik na trgu 3 litre mleka. Liter ga je prepuстила trgovki Leopoldini Boschi. Dva vnuka Mandelikove in 2letna hčer Bosche so umrli, a tudi trgovki bodeta menda umrli. Mleko je bilo zastrupljeno z volčjimi jagodami.

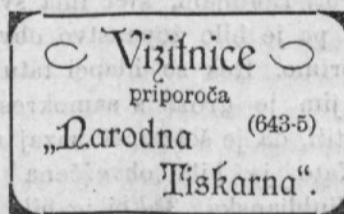
Tržne cene v Ljubljani

11. avgusta 1900.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	17	20	Špeh povojen, kgr.	1	44
Rež,	14	—	Surovo maslo, „	1	90
Ječmen, „	13	—	Jajce, jedno	—	5
Oves, „	13	—	Mleko, liter	—	16
Ajda, „	20	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso, „	18	—	Telečje	—	120
Koruza, „	14	40	Svinjsko	—	140
Krompir, „	6	—	Koštrunovo	—	80
Leča, lit.	—	24	Piščanec	—	120
Grah, „	—	20	Golob	—	40
Fižol	—	16	Šeno, 100 kilo	3	60
Maslo, kgr.	2	—	Slama, „	3	60
Mast, „	1	40	Drva trda, kiftr.	6	60
Špeh svež, „	1	36	„ mehka, „	4	50

Loterijske srečke.

Gradec , 4. avgusta.	37, 61, 80, 89, 90.
Brno , 8. avgusta.	34, 66, 69, 1, 37.
Dunaj , 11. avgusta.	68, 81, 19, 10, 16.
Linc , 11. avgusta.	89, 15, 7, 10, 29.
Trst , 28. julija.	26, 87, 8, 71, 82.
Praga , 14. avgusta.	68, 88, 83, 25, 4.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

V Adergasu, tik sloveče in starodavne božjepoti v Velesovem, otvori se z dnem 5. avgusta t. l. pri Štamcarjevih nova (1557-3)

gostilna,

kjer se bode točilo priznано dobro pristno Zajčevo vino in vedno sveže pivo. Tudi se bo postreglo ob vsakem času z zajuterkom ter z okusnimi gorkimi in mrzlimi jedili.

Senčnat vrt je ob hiši.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

Alojzija Štamcar.

Compagnie Générale Transatlantique.

Francoska proga s poštnimi brzo-parobrodi via Inomost-Basel-Paris New-York.

Cena vožnje v III. razredu iz Basela v New-York stane 84 (štiriinosemdeset) gld s hrano in stanovanjem od Basela dalje prosto. Odhod iz Basela vsak četrtek, iz Havra vsako soboto zjutraj. Ta črta je najbolj pripravna za Slovence iz Kranjske in Štajarske ter za Hrvate. Na parnikih je najboljša hrana in postrežba; potniki III. razreda dobé dvakrat na dan vino prosto.

Rommel & Comp. Basel (Švica.)

V Ameriki smo v zvezi z „Glas Naroda“, Fran Sakser, 109 Greenwich Street New-York.

K Dobiva se povsod. 21

Genjena..... gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali:

KAVA
DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA
Ivarina je najboljša cikorija.

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU
LJUBLJANI.

K Dobiva se povsod. 21

Zobozdravniški in zobotehnični atelje.
Špitalske ulice 7, I. nadstr.

Zobozdravnik med. univ. dr. Rado Frlan
špecialist za zlate in porcelanaste plombe,
bivši gojenec kraljevega zobozdravniškega zavoda v Berlinu
Dorotheenstrasse, (1614-2)

naznanja slavnemu očinstvu, da si je nabavil vse priprave za brezčutno ruvanje zob z lušikovim oksidulom (Lustgas oder Lachgas) in da zvršuje od 8. avgusta dalje vse operacije v ustih z navedeno narkozo. Istotako se izdelujejo v njegovem ateljeju vse vrste zlatih spon, zlatih kron in zlatega zobovja, kakor tudi vsa druga zobozdravniška in zobotehnična dela.